

Matjaž Muršič Klenar

Formativni in komunitarni vidik molitve na mednarodnih operacijah in misijah

*The Formative and Communitarian Aspect of Prayer
on International Operations and Missions*

Izvilleček: Ta raziskava predstavi vlogo molitve na mednarodni operaciji in misiji z vidikov formiranja pripadnikov v smislu poslanstva ter vrednot in vrlin, ki so potrebne za uspešno in varno opravljanje nalog, ter graditve enotnosti in medsebojne povezanosti pripadnikov. Ob tem predstavi še vlogo duhovne oskrbe pred napotitvijo na mednarodno misijo in zagotavljanje duhovne oskrbe med opravljanjem nalog na mednarodni misiji. Molitev zlasti kot del obhajanja obredov podpira uresničevanje poslanstva, saj z obrednim ponavljanjem oblikuje posameznika na predkognitivni ravni, torej na ravni srca. Tako pripadniku pomaga, da ozavešči svojo vlogo v okviru poslanstva napotene enote ter vrednote in vrline, ki so potrebne za uspešno in varno opravljanje nalog. Drugi obravnavani vidik molitve je komunitarni oziroma skupnostni vidik, ki enoti pomaga graditi dobre medsebojne odnose, medsebojno povezanost in tudi zaupanje. Raziskava pokaže, da molitev spada med podporne procese pri uresničevanju poslanstva, ki v povezavi s preostalimi procesi podpre delovanje na mednarodni misiji pri uspešnem in varnem opravljanju nalog.

Ključne besede: molitev, formiranje, skupnost, vojska, mednarodne misije, duhovna oskrba

Abstract: *This paper explores the role of prayer in international operations and missions from the perspective of the formation of members in terms of mission, values and virtues necessary for the successful and safe performance of tasks, and building unity and connectedness among members. It also examines the role of spiritual care before deployment to an international mission and the provision of spiritual care during the international mission. Prayer, particularly through the celebration of rituals, serves as a support for the accomplishment of the mission. Through repeated rituals, prayer shapes the individual at a pre-cognitive level, that is, at the level of the heart. In this way, it helps the person to become aware of his or her role in the mission of the deployed unit and of the values and virtues necessary for the successful and safe performance of tasks. The second aspect of prayer discussed is the communitarian or community aspect, which helps the unit to build good relationships, connectedness and also trust. The research demonstrates that prayer, as part of the mission support processes, contributes to the successful and safe performance of tasks in international missions when integrated with other support processes.*

Keywords: *prayer, formation, community, military, international missions, spiritual care*

Uvod

Vojaška služba od pripadnikov zahteva, da se ob opravljanju nalog v domovini udeležujejo tudi mednarodnih operacij in misij. Naloge na mednarodnih misijah so različne, odvisno od države, v katero so pripadniki napoteni, njenih kulturno-zgodovinskih značilnosti in narave misije. Uspešno in varno opravljanje nalog zahteva dobro pripravo na misijo v smislu usposabljanja, ki zajema poznavanje okolja napotitve in mandata misije ter poznavanje in pravilno izvajanje postopkov za uresničevanje poslanstva napotene enote. Med napotitvijo je treba vsebino usposabljanja izvajati v okolju, kamor je enota napotena.

V tej raziskavi bomo odgovorili na temeljno vprašanje, kako lahko molitev, tako osebna kot občestvena, podpira uspešno in kakovostno izvajanje mandata, poslanstva in nalog enote, napotene na mednarodno operacijo in misijo. Najprej bomo opredelili pojme molitev ter mednarodna operacija in misija v okviru temeljnega vprašanja raziskave. Nato se bomo osredotočili na formativni in komunitarni vidik molitve ter njun pomen tako za pripadnike kot posameznike kot tudi za enoto kot kolektiv, ki skupaj uresničuje poslanstvo preko kvalitetno opravljenih nalog. Raziskavo bomo omejili na delovanje Slovenske vojske na mednarodnih operacijah in misijah ter na duhovno oskrbo, ki jo v Slovenski vojski zagotavlja Vojaški vikariat. Pokazali bomo, kako molitev na mednarodnih operacijah in misijah s formativnega vidika pomaga oblikovati pripadnika in enoto za vrednote in kreposti, ki pripomorejo k uspešnejšemu izvajanju nalog. Nato se bomo osredotočili na komunitarni vidik molitve na mednarodnih operacijah in misijah, ki pomaga pripadnike medsebojno povezati, izboljšati njihove medsebojne odnose ter tako med njimi graditi večjo enotnost in kohezivnost.

V zaključku bomo preko analize ugotovitev odgovorili na temeljno vprašanje raziskave, kako lahko molitev z vidika formacije in komunitarne razsežnosti pripomore k uspešnejšemu in kakovostnejšemu izvajanju mandata, poslanstva in nalog enote, ki je napotena na mednarodno operacijo in misijo.

1 Molitev

Molitev v splošno razumljenem pomenu razumemo kot dejanje, pri katerem se človek (verniki) obrača k presežnemu (Bogu) s svojimi prošnjami, zahvalami, slavljenjem in hvaljenjem. Ta človekova drža izhaja že iz samega človekovega občutja presežnega, na katerega človek odgovori. Schmemmann to razume kot prvotno intuicijo, da je svet v samem bistvu kot urejen kozmos znotraj časa in prostora razodetje Boga (2018, 128). Ta slutnja izhaja iz človekovega iskanja in občutja, da obstaja nekaj večjega od njega. Človek v stvarstvu vidi lepoto in inteligenco, kar vodi do spoznanja, da so to sledi nečesa presežnega. (Grün 2018, 79) Tako človek preko odgovora na ta občutja vstopa v odnos s presežnim, čemur lahko rečemo molitev. Špidlik loči tri vrste molitve: »Molitev je torej: 1. v najširšem pomenu vsako dobro delo; 2. v ožjem smislu samo tisto dobro dejanje, ki se uresničuje v človekovih najvišjih zmožnostih uma in volje, torej misel na Boga in pobožni sklepi; 3. v najožjem smislu prošnja k Bogu.« (1998, 277) Dalje Špidlik loči molitev glede na to, ali se dotika notranjega ali zunanjega področja, »1. kadar izraža stanje duše v drži stanovitnega srca, naravnane k Bogu; 2. kolikor je religiozno dejanje, zlasti pri izgovarjanju liturgičnih besedil« (277). Molitev torej pomeni veliko več kot zgolj izgovarjanje obrazcev, saj se človeka dotika celostno. Če se ga dotika celostno, kot izraz stanja duše, kot pravi Špidlik, potem lahko molitev tudi celostno oblikuje človeka. Hkrati je molitev kot religiozno dejanje stvar občestva. »V molitvi Cerkve smo šolani v najbolj temeljnih stališčih in navadah, potrebnih za krščansko življenje.« (Gaillardet in Clifford 2012, 6) Molitev občestvo poveže in poenoti, če uporabimo vojaški izraz »enotnost«.

Molitev kot dejanje, ki nagovarja (oblikuje) posameznika ter ima religiozno (občestveno) razsežnost, bomo v nadaljevanju poskušali umestiti v okvir mednarodne vojaške operacije in pokazati, kako lahko služi kot podporni element pri uresničevanju poslanstva s formativnega in komunitarnega vidika.

2 Mednarodne operacije in misije

Mednarodne operacije in misije so kompleksen skupek različnih procesov, ki zagotavljajo mir in stabilnost določenega območja. Njihovo

kompleksnost predstavi Jelusičeva v naslednji definiciji, ko mednarodno operacijo opredeli kot:

vse oblike vojaških in nevojaških aktivnosti za vzpostavitev in ohranjanje mednarodnega miru, za katere je značilno, da: imajo mednarodni mandat, praviloma s strani mednarodne organizacije (najbolj zaželeno s strani Varnostnega sveta Združenih narodov [VS ZN]); jih izvajajo mednarodne organizacije, regionalne organizacije ali ad hoc koalicije držav; jih izvajajo sile in osebje v večnacionalni sestavi; potekajo zaradi vzpostavitve ali ohranitve statusa quo oziroma zagotovitve mirnega in dogovorjenega prehoda iz statusa quo v neko drugo obliko politične skupnosti; potekajo v dobro lokalnega prebivalstva in niso namenjene zasedbi ali pripojitvi ozemlja; potekajo tako, da povzročajo čim manj škode, in ob uporabi minimalne sile. (2005, 14)

Slovenska vojska (SV) v mednarodnem okolju deluje od leta 1997, ko so bili na misijo Alba v Albanijo napoteni prvi njeni pripadniki. »Sodelovalo je 21 pripadnikov SV. Bistveni del kontingenta je bila sanitetna enota, v drugem delu pa je bilo nekaj logistov, vezistov, obveščevalcev in častnikov, ki so delovali v poveljstvu.« (Vraničar 2017, 291) Od takrat je Slovenska vojska redno navzoča na mednarodnih operacijah in misijah. Trenutno je največ pripadnikov Slovenske vojske na misijah Kosovo Forces (KFOR) na Kosovu in Enhanced Vigilance Activities (eVA) na Slovaškem.

Prisotnost pripadnikov na mednarodni operaciji in misiji pomeni daljšo odsotnost od doma, kar vpliva na življenje pripadnika na misiji daleč od doma in tudi na življenje njegove družine, ki se zaradi njegove daljše odsotnosti sooča z različnimi izzivi. Zato je skrb Slovenske vojske, da v priprave na misijo vključi tudi psihološko in duhovno pripravo pripadnikov ter njihovih družinskih članov, ki je zelo pomemben dejavnik, saj omogoča kakovostno in varno izvajanje nalog na mednarodni operaciji in misiji. Na tem mestu se bomo osredotočili na priprave, ki jih izvaja Vojaški vikariat, ter na zagotavljanje duhovne oskrbe med opravljanjem nalog na mednarodni operaciji.

2.1 Duhovna oskrba kot del priprav na mednarodno operacijo in med napotitvijo

Duhovno oskrbo v Slovenski vojski zagotavlja Vojaški vikariat, ki deluje od leta 2000, ko sta bila podpisana sporazuma med Vlado Republike Slovenije ter Slovensko škofovsko konferenco in Evangeličansko cerkvijo v Sloveniji. Od takrat Vojaški vikariat zagotavlja duhovno oskrbo pripadnikom Slovenske vojske in njihovim družinskim članom. Pripadnike spremlja in jim stoji ob strani v vseh trenutkih življenja ter njihovega vojaškega poklica. Duhovna oskrba je vpeta v aktivnosti Slovenske vojske, od terev do proslav, delovanja na vadiščih ter tudi delovanja na mednarodnih operacijah in misijah.

Ko govorimo o vlogi duhovne oskrbe v okviru mednarodnih operacij in misij, lahko to vlogo delimo na čas priprav na misijo in čas opravljanja nalog na misiji. Delo Vojaškega vikariata »se začne že doma v Sloveniji, ko sodelujemo pri pripravah kontingentov s seznanjanjem o zgodovinski, kulturni in verski podobi območij delovanja« (Pregelj 2017, 432). Poleg tega pripadniki Vojaškega vikariata sodelujejo na družinskih dnevih pred napotitvijo na misijo, kjer prisotnim pripadnikom in njihovim družinskim članom predstavijo možnosti duhovne oskrbe tako za pripadnike na misiji kot za družinske člane doma.

Med delovanjem kontingenta so pripadniki Vojaškega vikariata na misiji prisotni stalno, torej celoten čas napotitve, ali kratkotrajno. Kratkotrajne napotitve so vezane na večje praznike, kot sta božič in velika noč. Te praznike po navadi preživimo doma, v krogu domačih. Odsotnost od doma, od tradicionalnega praznovanja praznikov, lahko povzroči določeno nelagodje, včasih celo stisko, ki izhaja iz odsotnosti, zato je naloga duhovne oskrbe, da poskuša pomagati pripadnikom, da praznike preživijo v kar se da domačem vzdušju in medsebojni povezanosti. V tem času se lahko pripadniki udeležijo bogoslužja (svete maše) v domačem jeziku, prejmejo lahko tudi zakramente. Prvič je bil vojaški kaplan stalno prisoten na mednarodni operaciji leta 2007, ko je bil na Kosovo napoten bataljon (435). Od takrat je vojaški kaplan stalno prisoten na misijah z večjim številom napotenih vojakov, trenutno na misijah Kosovo Forces (KFOR) na Kosovu in Enhanced Vigilance Activities (eVA) na Slovaškem.

Temeljni nalogi pripadnikov Vojaškega vikariata sta zagotavljanje duhovne oskrbe in izvajanje obredov. Čas misije odpira tudi različna osebnostna in življenjska vprašanja (436), ki so lastna obdobju, ko so pripadniki napoteni na misijo. Duhovna oskrba je v tem smislu razumljena zelo široko. Pripadniki Vojaškega vikariata so poleg izvajanja obredov in podeljevanja zakramentov pripadnikom v vsakem trenutku na voljo za pogovor, svetovanje ali spoved. Poveljujočim so na voljo, ko nastopijo dileme glede etičnih in moralnih vprašanj. Hkrati so kot versko osebje velikokrat tudi most med misijo in lokalnimi verskimi voditelji, kar zagotavlja višjo stopnjo varnosti pripadnikov in boljše sodelovanje z lokalnim prebivalstvom.

Predstavili smo ključna okvira te raziskave, to sta molitev in mednarodna vojaška operacija. V nadaljevanju bomo prikazali formativno in komunitarno razsežnost molitve ter molitev umestili v proces dinamike, ki se odvija na mednarodni vojaški misiji, obravnavali bomo njen pomen pri oblikovanju posameznika za vrednote in izpolnjevanje poslanstva ter se posvetili graditvi medsebojne povezanosti in kohezivnosti, kar je za vojaško enoto, zlasti pri izvajanju nalog na mednarodni operaciji, zelo pomembno.

3 Formativni vidik molitve

Molitev, naj bo osebna ali občestvena, v sebi nosi formativni vidik, saj z obredno razsežnostjo ponavljanja oblikuje človekova najgloblja hrepenenja in pogled na svet. To formiranje se dogaja na ravni srca, saj obredi oblikujejo človekovo srce (Smith 2009, 25–26). Molitev tako v prvi vrsti oblikuje človekovo srce, njegova hrepenenja in najgloblje želje. Oblikovanje njegovega hrepenenja ne pomeni, da je hrepenenje nekaj samo po sebi, ampak je zmeraj nekaj usmerjenega oziroma intencionalnega: hrepenimo z nečim, k nečemu, po nečem ali po nekom. Hrepenenja človeka usmerjajo oziroma vlečejo, da nekaj stori, da se za nekaj potruzi ali da se nečesa tudi izogne ali se mu upre. V kar smo usmerjeni, to nas vleče, po tem hrepenimo in smo za to pripravljeni tudi nekaj žrtvovati oziroma se za to potruditi. V tem, po čemer hrepenimo, vidimo določen pomen v svojem življenju in do tega čutimo poseben odnos, to ljubimo in v tem vidimo strast (51). Tako se oblikujeta tudi naše razumevanje sveta in spoznavanje našega mesta v svetu. Človek je v svet zmeraj vpet in je del sveta, za kar Heidegger uporablja izraz »biti-v-svetu« (Heidegger 2005). Mesto v svetu torej človek

živi in uresničuje na sebi lasten, avtentičen način. Pri tem so najgloblja hrepenenja temelj in usmerjevalci njegove avtentične poti.

To, po čemer človek hrepeni, kar ljubi in kar usmerja njegovo življenje, v svojem življenju razume kot dobro. Vizija dobrega oziroma ideja dobrega je tista, ki usmerja življenje človeka, njegove odločitve in njegova dejanja. Te odločitve in dejanja postanejo tako močno zasidrani v njegovem srcu, da postanejo del življenja in način izražanja. Tako te odločitve in dejanja niso več stvar enkratnosti, temveč človeka v njegovem življenju spremljajo in postanejo navade (Smith 2009, 55). Navade so oblikovane prek praks ali obredov, ki oblikujejo človekovo predkognitivno raven ter tako oblikujejo srce in mišljenje (59). Oblikovanje na predkognitivni ravni omogoča človeku, da deluje samodejno, tj. brez predhodnega miselnega procesa. To človeku omogoča prav njegovo oblikovanje na podlagi obrednosti, ki zmeraj temelji na določenem ponavljanju ter posledično oblikovanju človekovega srca, hrepenenj in navad. S tem se oblikuje tudi identiteta. Človek preko različnih procesov formacije oblikuje svojo identiteto. Identiteta ima zmeraj dve razsežnosti: to sta osebna identiteta in družbena identiteta. Osebna vključuje bolj osebne lastnosti posameznika, medtem ko se družbena identiteta nanaša na posameznikovo članstvo v različnih skupinah. (Tellbe 2017, 36–37) Molitev ima formativno razsežnost tako pri oblikovanju osebne kot družbene identitete.

Obred je tudi temelj oblikovanja znotraj krščanstva. Lyon pravi, da se krščanska predstavnost oblikuje prav prek češčenja (Lyon 2010, 659), kar pomeni, da se oblikuje tudi prek molitve kot obreda – in to tako na osebni kot na občestveni ravni. V okviru krščanskega razumevanja ima torej molitev formativno moč, saj oblikuje človekovo srce, da hrepeni, ljubi in se daruje v skladu z besedami Jezusa Kristusa. Molitev v življenju kristjana ne pomeni zgolj prošnje, zahvale, češčenja in slavljenja Boga, ampak ima tudi močan formativni vidik, saj se prek obrednosti molitve človekovo srce oblikuje v skladu s tem, kar v molitvi izreka, po čemer v molitvi tudi hrepeni in kar si želi. Molitev ima tudi refleksivno komponento, kar pomeni, da se molitev ne le izgovarja, ampak nagovarja tudi človekovo srce ter posledično oblikuje in usmerja hrepenenje, ljubezen in navade. Johnson pravi, da je bila molitev poleg pridiganja že v prvem obdobju reda manjših bratov prostor oblikovanja za nove kandidate v skladu z institucionalno

identiteto reda. (Johnson 2011, 127) To kaže na zavedanje pomena formativnega vidika molitve že v preteklosti.

Pokazali smo na nekaj izhodišč, ki kažejo, da imajo obredi močan formativni vidik, saj oblikujejo človeka na njegovi predkognitivni ravni, torej na ravni srca, iz katerega izhajajo hrepenenja, navade in življenjska smer. Med obrede spada tudi molitev, naj bo osebna ali skupnostna. Zato bomo v nadaljevanju pokazali, kako ima lahko molitev formativno moč med pripadniki na mednarodnih operacijah in misijah ter kako jim lahko pomaga oblikovati zavest in vrednote, ki so potrebne za uspešno izvrševanje nalog in tudi osebno rast na življenjski poti, ki je pri vojaki zmeraj razpeta med poslanstvom vojaka in poslanstvom civilnega življenja.

Molitev v mednarodnem okolju, ko so pripadniki dalj časa ločeni od svojih domačih in domovine ter izpostavljeni različnim okoliščinam, ki jih prinašajo naloge v podporo miru in stabilnosti na območju delovanja, prinaša na osebni ravni prostor večje gotovosti in notranjega miru. »Povezanost z domačimi na duhovni ravni, povezanost z njimi v molitvi, pri sveti maši, duhovnikova pripravljenost za poslušanje, spoved, svetovanje preprosto pomaga.« (Plut 2002, 253–254) Molitev torej ustvari duhovno vez z domačimi, ki pomirja in na duhovni ravni vsaj malo nadomesti odsotnost. Tako molitev oblikuje srce v zavesti, da se znotraj duhovne povezanosti z domačimi ustvarja občutek domačnosti. Radcliffe je prepričan, da je za kristjana obisk cerkve ali kapele kjerkoli na svetu prihod domov (2012, 277). Ta zavest se oblikuje in krepi, ko pripadnik prestopi prag kapele vojaške baze in se v duhu poveže z domačimi.

Naloge na mednarodni misiji zmeraj pomenijo določeno stopnjo tveganja in nevarnosti. Človek kot presežno bitje se takrat, ko začuti stisko ali nevarnost, zateče k presežnemu v prošnji, da bi varno opravil nalogo, torej se zateče k neki obliki molitve, ki mu prinese občutek varnosti in ga s tem pomiri. Duhovna oskrba v tem smislu pomeni »pomoč pri premagovanju težav in stresnih situacij, ki nastanejo zaradi razmer v državi« (Plut 2002, 254).

Poleg prošenj za varstvo in varnost pri opravljanju nalog pripadniki v molitvi (zlasti skupni pri različnih obredih) prosijo za različne vrline, kot so pogum, tovarištvo, medsebojno spoštovanje, pravičnost itd. S tem,

ko človek prosi za te vrline in te prošnje izraža ter jih ponavlja, jih tudi ozavešči in ponotranji. Kot že omenjeno, obredno ponavljanje oblikuje podzavest posameznika in s tem postane to, za kar prosi, del njega, njegovega srca, torej njegove predkognitivne ravni.

4 Komunitarni vidik molitve

Molitev kot prošnja, zahvala, slavljenje in hvala, usmerjena na presežno, je lahko osebna ali skupnostna. Tako za osebno kot skupno molitev velja, da ima poleg vsebine, ki jo izraža, tudi močan formativni vidik, kar pomeni, da oblikuje tistega oziroma tiste, ki jo izražajo oziroma ki molijo. Prek skupne molitve se oblikuje in razvija človekova identiteta tako v odnosu do drugega (tistega, ki z menoj moli) kot tudi do Drugega (tistega, h kateremu je naša molitev usmerjena, torej Boga). Identiteta se, ko smo že ugotovili, zmeraj oblikuje v odnosu, v skupnosti. Jenkins pravi, da so »vse človeške identitete po definiciji družbene identitete« (Jenkins 2004, 4), saj ne morejo biti nevpete v določeno družbeno okolje

Skupna oziroma občestvena molitev gradi medsebojno povezanost. Radcliffe pravi, da nam je naša istovetnost dana prav skozi članstvo v določeni skupnosti (Radcliffe 2012, 191). Prek svoje vtkanosti v skupnost človek postane del nje, zato ga oblikuje tudi notranja dinamika, ki se odvija v skupnosti. Catherine Bell pravi, da skupna molitev predstavlja obred in izraža »družbeno razsežnost religije« (1997, 22). Tako ima skupna molitev tudi močan formativni vidik, saj posameznika oblikuje v okviru dinamike skupne molitve, po drugi strani pa posameznike tudi povezuje. Halik v molitvi ne vidi samo moči za medsebojno povezovanje tistih, ki skupaj molijo, ampak moč povezovanja za tiste, za katere skupnost moli (2017, 169–170). Enotnost, tovarištvo in zavezanost skupnemu cilju, ki ga zahteva naloga, so vrednote, ki jih vsaka vojaška enota, posebno tista, ki deluje na mednarodni operaciji, želi doseči oziroma zanje želi, da so na kar najvišji ravni. Pri tem ima vlogo tudi povezanost pripadnikov prek molitve in verskih obredov. Tudi znotraj njih se posameznik oblikuje in medsebojno povezuje ter tako pripomore k uspešnejšemu izpolnjevanju cilja misije oziroma naloge, ki jo opravlja.

Vsi pripadniki, ki sodelujejo, morajo biti usmerjeni v cilj naloge oziroma misije. Zasledovanje istega cilja z istimi metodami lahko v vojaškem okolju pomeni razliko med življenjem in smrtjo, med uspešnostjo in neuspešnostjo naloge. Zato mora cilj, ki ga enota zasleduje, vsem pripadnikom pomeniti nekaj pomembnega. To mora ozavešiti tudi vsak posameznik in posledično cilj postane skupno dobro. Značilnost skupnega dobrega je, da to pomeni gonilno silo, ki utemeljuje in osmišlja delovanje, tudi delovanje v vojaškem okolju.

Ideja dobrega, ki usmerja, utemeljuje in osmišlja cilj, je po MacIntyru predhodna ocena, ki je temelj pravilnosti dejanj (1981, 184). Iz tega izhajajo tudi vrline, ki so potrebne za doseg cilja oziroma uresničitve skupnega dobrega, če uporabimo jezik komunitarnih filozofov. Dejanja so pravilna le znotraj okvira in na podlagi ideje dobrega, ki jo prav z izvajanjem teh dejanj tudi uresničujemo. Tako je znotraj vojaške enote treba v vsakem trenutku ozaveščati in krepiti zavest cilja oziroma poslanstva, ki mora za vsakega posameznika pomeniti skupno dobro.

Znotraj dinamike oblikovanja zavesti o skupnem dobrem se gradi tudi identiteta tistih, ki stremijo za istim dobrim, ki postane skupno dobro takrat, ko je sprejeto in ponotranjeno pri vseh posameznikih. Norman o skupnosti pravi, da »po definiciji pomeni skladnost z opredeljenimi družbenimi in moralnimi normami oziroma svetimi vrednotami« (2002, 112). Občestvena molitev je gotovo način, kako se lahko posamezniki poistovetijo s skupnostjo, ki ji pripadajo, ter tudi ozavestijo bistvene lastnosti in poslanstvo enote, če govorimo o vojaški enoti na mednarodni misiji. Skupna molitev na misiji predstavlja enega gradnikov medsebojne povezanosti, kohezivnosti in tovarištva. Graditi enotnost na temelju nečesa, kar je najgloblje usidrano v bit posameznika ter mu daje smisel, cilj in upanje, to je vera in odnos s presežnim (Bogom), v sebi gotovo nosi močan temelj povezanosti.

4.1 Skupna molitev – prostor srečevanja in domačnosti

»Kot oseba je človek bitje dialoga, občevanja ali komunikacije.« (Stres 1994, 338) Znotraj odnosa z drugim človek stopa v dialog in gradi skupnost. V vojaškem jeziku to skupnost imenujemo enota. Enota se lahko poveže na različne načine in na različnih ravneh. Prostor srečevanja je na

mednarodni misiji tudi obred oziroma molitev, naj bo to nedeljsko bogoslužje ali praznovanje praznikov, kot sta božič in velika noč, ko pripadniki stopijo skupaj ter v duhu želje po lepem in doživetem praznovanju prispevajo svoj delež pri pripravi in izvedbi dogodkov, povezanih s praznovanjem. Če vzamemo primer priprave in blagoslova velikonočnih jedi, vse aktivnosti, ki so povezane s tem obredom, rodijo povezanost in utrjujejo kohezijo enote na misiji. Vsak prispeva svoj delež, svoj čas in energijo, ki doseže vrh v obredu blagoslova in skupnega (občestvenega) obeda. Tako so obredi, naj bodo bogoslužja ali aktivnosti, povezane s praznovanjem, prostor srečevanja in povezovanja ter utrjujejo medsebojne odnose in posledično kohezijo v enoti. Povezanost in kohezija sta bistvena elementa uspešnega delovanja v mednarodnem okolju; pri tem skupna molitev in obredi prispevajo delež k njihovi rasti.

Kot smo že zapisali, je obisk cerkve ali udeležba pri obredih za kristjana nekaj domačega – kot priti domov (Radcliffe 2012, 277). To velja tudi za pripadnika na misiji, ko je daleč od doma in svojih najbližjih. Četudi ni osebne vere, je prisotna tradicija in posledično zavest, da je cerkev ali kapela znamenje domačnosti. Kapela je morda edini prostor vojaške baze v tujini, ki spominja na dom. Enako velja za obrede. Prek njih se pripadniki po eni strani povežejo med seboj, po drugi strani pa s svojimi domačimi.

V tem poglavju smo pokazali vrednost molitve kot povezovalnega elementa na mednarodnih misijah, prek katerega pripadniki gradijo povezanost in kohezijo, po drugi strani pa je skupna molitev tudi prostor povezanosti z domom in najbližjimi. Tako je v mednarodnem okolju molitev, zlasti skupna, dodana vrednost, ki vsaj malo zapolni vrzel, ki nastane zaradi dolgotrajne odsotnosti od doma, in hkrati postane povezovalni element med pripadniki, da lahko naloge, ki so jim dodeljene, opravijo kakovostneje.

Zaključek

Mednarodne operacije in misije že na osebni ravni od pripadnika zahtevajo veliko notranje moči zaradi delovanja v okolju, kjer zagotavlja mir in varnost. Dodaten razlog je tudi odsotnost iz domačega okolja in od najbližjih. Zato je pomembno, da so pripadniki med napotitvijo deležni različnih načinov podpore. V raziskavi smo se osredotočili na dejanje molitve z vidikov

formiranja in komunitarnosti. Pokazali smo, da molitev prek formiranja posameznikovega srca pomaga pri ponotranjenju poslanstva ter vrednot in vrlin, ki so pomembne za kakovostno in varno izvajanje nalog. Po drugi strani ima molitev tudi močan komunitarni (skupnostni) vidik. Molitev pripadnike povezuje na globlji ravni tako med seboj kot tudi z njihovimi domačimi, od katerih so zaradi nalog v mednarodnem okolju ločeni.

Molitev je lahko eno izmed orodij, ki oblikujejo pripadnike v zavesti poslanstva, ki ga opravljajo na mednarodni operaciji in misiji, ter hkrati eden izmed močnih povezovalnih elementov, zlasti pri skupnem nedeljskem bogoslužju in praznovanju večjih praznikov, kot sta božič in velika noč. Obravnavana vidika molitve tako prispevata k uspešnejšemu in varnejšemu opravljanju nalog, saj pripadnikom po eni strani pomagata ozvesti njihovo vlogo pri širšem poslanstvu mednarodne misije s formativnega vidika, s komunitarnega vidika molitve pa se pripadniki ob molitvi medsebojno povežejo, bolje spoznajo in si zato bolj zaupajo.

Molitev lahko torej štejemo kot podporni element pri uresničevanju poslanstva in opravljanju nalog na mednarodni operaciji in misiji. V povezavi s preostalimi oblikami formiranja in medsebojnega povezovanja lahko molitev in obredi v mednarodnem okolju pomagajo pri uspešnem, varnem in posledično lažjem izvajanju nalog.

Reference

- Bell, Catherine.** 1997. *Ritual: Perspectives and Dimensions*. Oxford: Oxford University Press.
- Gaillardetz, Richard R., in Catherine E. Clifford.** 2012. *Key to the Council: Unlocking the Teaching of Vatican II*. Collegeville: Liturgical Press.
- Grün, Anselm.** 2018. Zaslutiti Boga. V: Anselm Grün, Tomas Halik in Winfried Nonhoff. *Znebimo se Boga: Ko se vera in nevera objameta*, 79–84. Ljubljana: Družina.
- Halik, Tomaš.** 2017. *Spovednikova noč*. Ljubljana: Družina.
- Heidegger, Martin.** 2005. *Bit in čas*. Ljubljana: Slovenska matica.
- Jelušič, Ljubica.** 2005. Mirovne operacije: opredelitev, problemi, prihodnost. V: Ljubica Jelušič, ur. *Mirovne operacije in vloga Slovenije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Jenkins, Richard.** 2004. *Social Identity*. London: Routledge.
- Johnson, Timothy.** 2011. Choir prayer as the place of formation and identity definition: The example of the minorite order. *Miscellanea Franciscana* 111/1–2: 123–135.
- Lyon, David.** 2010. Being Post-Secular in the Social Science: Taylor's Social Imaginaries. *New Blackfriars* 91/1036: 648–664.
- MacIntyre, Alasdair.** 1981. *After Virtue: A Study in Moral Theory*. London: Duckworth.
- Norman, Edward.** 2002. *Secularisation*. London: Continuum.
- Plut, Jože.** 2002. *Za pravice človeka*. Ljubljana: Družina.
- Pregelj, Milan.** 2007. Duhovna oskrba na misijah. V: Vasilije Maraš, ur. *20 let v službi miru: 20 let sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah*. Ljubljana: Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije.
- Radcliffe, Timothy.** 2012. *Zakaj sploh biti kristjan?* Ljubljana: Družina.
- Schmemmann, Alexander.** 2018. *Za življenje sveta; zakramenti in pravoslavje*. Ljubljana: Založba Dravljje; Družina.
- Smith, James K. A.** 2009. *Desiring the Kingdom; Worship, Worldview, and Cultural Formation*. Grand Rapids, Michigan: Baker Academic.
- Stres, Anton.** 1994. *Človek in njegov Bog*. Celje: Mohorjeva družba.
- Špidlik, Tomaš.** 1998. *Osnove krščanske duhovnosti*. Maribor: Slomškova založba.
- Tellbe, Mikael.** 2017. Early Christian Formation and Prayer in the Letter to the Ephesians. *Patristica Nordica Annularia* 32: 35–61.
- Vraničar, Fedja.** 2017. Alba 1997 – enota Slovenske vojske prvič v mednarodni operaciji in na misiji. V: Vasilije Maraš, ur. *20 let v službi miru; 20 let sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah*. Ljubljana: Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije.

